IVme Année ՉՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 376 | ՄԷԿ ԴԱՀԵԿԱՆ ՈՂՋ | ՇԱԲԱԹ ՄԱՅԻՍ 24 / 6 ՅՈՒՆԻՍ 1903

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Ե. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել առ Տնօրէնութիւն ԱՐՇԱԼՈՅՍ Լրագրի ԳԱՀԻՐԷ (Եգիպտոս)

Adresse:
E. TOROSSIAN
Direct.-propr. du journal Arménien
ARCHALOUYSE
LE CAIRE (EGYPTE)

Les annonces sont reçues à des prix très modérés.

ԱՐՇԱԼՈՅՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

Les annonces sont reçues à des prix très modérés.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀԱՄԱՐ
Տարեկան 100 թիւի համար ողջ դահ. . . . 65
Վեցամսեայ 50 » » » . . . 35
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐ
Տարեկան Ֆրանք 20
Վեցամսեայ » 12

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ ԿԱՆԽԻԿ
և թղթատարի ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնք ետ չեն տրուիր։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ
Կանխիկ վճարելի են։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

«Արշալոյս»ի տպարանը Մայիս ամսոյ 1էն փոխադրուած է Մանսուր Բաշա խալիճ, Գաֆէ ըլ-Մաւրսի թաղամէին մէջ թիւ 2։

ԼԱ ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖԻ բազմազան Թարիֆաները եւ անմրցելի պայմանները ուսումնասիրելէ վերջ, ո եւ է խելացի անձ պիտի համոզուի կեանքի ապահովագրութեան կենսական առաւելութեանց մասին, եւ ինչ որ ըլլայ՝ նախընտրութիւնը այս վեհափառ ու հռչակաւոր ընկերութեան պիտի տայ անշուշտ։ (Տես 4 րդ էջ)

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Տ.

Գահիրէի Հայոց Առաջնորդարանէն 27 Մայիս 1903 թուականաւ ըստ օրինի տրուած վաւերագրի մը համաձայն, ստորագրեալը՝ Յարութիւն Վարդան Մօրուքեան, որուն ստորագրութիւնը մինչ ցարդ ծանօթ էր հասարակութեան իբր «Յարութիւն Վարդանեան» դադրեցնելու համար թէ այս օրուան թուականէն սկսեալ պիտի ստորագրէ. Յարութիւն Վարդան Մօրուքեան իր բոլոր գործառնութեանց մէջ։ Հետեւաբար այսուհետեւ Յ. Վարդանեան ստորագրութեամբ եղած գործողութիւնները անվաւեր պիտի նկատուին։

Միակ ստորագրութիւնը որ պիտի կրնայ ստորագրեալը պարտաւորել այս թուականէս սկսեալ, ստորեւ գրուածն է, ըստ վերոյիշեալ վաւերագրին։

Գահիրէ 1 Յունիս 1903

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՎԱՐԴԱՆ ՄՕՐՈՒՔԵԱՆ

ՏՈԿՈՑՆ ՍԻՐՏԸ

Կը գտնուին սիրտեր որոնք ունին բաւականաչափ տոկունութիւն դիմադրելու մասին ցասման և զայրոյթի ազդեցութեանը, հալածանաց չարամտութեանը, և հըպարտութեան կատաղութեանը, և ուժգընութեանը դէմ, այնպէս որ անոնք կ'անդրադառնան իրենց հեղինակներուն գլխուն. սակայն կայ ոյժ մը որ անոնց ամենէն ալ զօրաւոր է. դժուարին է սրտի համար դիմադրել սիրոյ ազդեցութեանը։ Հետեւեալ առակը կը բացատրէ մեր այս ըսածը։

Ատեն մը երկաթի պզտիկ կտոր մը կար որ թէև խիստ դիւրաբեկ կը թուէր, բայց իրապէս շատ զօրաւոր էր։ Շատերը իրարու ետեւէ փորձեր էին կոտրել զայն, սակայն չէին յաջողած։ «Ես պիտի նուաճեմ զայն», ըսաւ կացինը, և անոր հարուածները իջան երկաթին վրայ ուժգնապէս. Բայց իւրաքանչիւր հարուածը աւելի փթացուց անոր բերանը, մինչև որ անիկա բոլորովին դադրեցաւ հարկանելէ։ «Դուն առիկա ինծի ձգէ», ըսաւ սղոցը, և իր անգութ ակռաներովը սկսաւ գործել ետև յառաջ՝ երկաթին մակերեւոյթին վըրայ՝ մինչև որ անոր բոլոր ակռաները փըշրեցան, և ինքը խարտակուելով մէկ կողմը ինկաւ։ «Հա՛, հա՛», ըսաւ մուրճը, «ես լաւ գիտէի որ դուք չ'պիտի յաջողէիք։ Ես ցուցնեմ ձեզ ճամբան։» Սակայն առաջին սաստիկ հարուածով մէկդի թռաւ անոր գլուխը, և երկաթը մնաց միևնոյնը։

«Ինձ կը ձգէ՞ք որ փորձեմ», հարցուց մեղմ ու փոքրիկ բոցը։ Անոնց ամէնքն ալ արհամարանօք նայեցան բոցին վրայ. սակայն նա մեղմով իմն ոլորելով՝ երկաթին շուրջը՝ փաթթուեցաւ անոր, և չձգեց զայն մինչև որ անիկա հալեցաւ իր անդիմադրելի ազդեցութեանը ներքև։

. . .

Երբ մարդ մը կը զայրանայ և կը կորսնցնէ իր համբերութիւնը, նա ընդհանրապէս կը կորսնցնէ անոր հետ՝ նաև՝ իր ողջմտութիւնը — գերազանց պատճառ մը, յիրաւի, ամենևին չի բարկանալու համար։ Նիւ-Եօրք Սըն արտատպած է պատմութիւն մը որ կրնայ առնուիլ իբրև բացատրութիւն և օրինակ սոյն ճշմարտութեան համար։ Միջադէպը տեղի ունեցած է Բէնսիլվէնիոյ քաղաքին մէջ, սակայն նոյնատեսակ դէպքեր կրնան պատահիլ ամէն տեղ։

Մարդ մը զոյգ մը ձիերով քաղաքէն դուրս կը տանէր աղիւսներու բեռ մը, և ուրիշ մը՝ նմանապէս՝ դէպի քաղաքը կը քշէր զոյգ մը ձիեր՝ որոնք բեռնաւորուած էին չոր խոտով։ Անոնց երկուքն ալ ջանացին բռնել ցեխոտ ճամբու մը լաւագոյն կողմը, և ձիերու երկու զոյգերն գլուխ գլխի գալով դադրեցան յառաջանալէ։ «Մէկդի քաշէ ձանոնք», պոռաց առաջին ձիավարը։ «Դուն մէկդի քաշէ քուկիններդ», պոռաց երկրորդը նոյն աստիճան զայրութով։

—Ո՛չ։

—Եւ ոչ ալ ես։

—Ես պիտի սպասեմ հոս տարի մը, եթէ հարկ ըլլայ։

—Եւ ես պիտի սպասեմ տասը տարի։

Երկու մարդուկներն ալ պատրաստուեցան ցուցնել իրենց զիրենք բոլորովին անհոգ։ Ուրիշ ճամբորդներ՝ որոնք կուգային՝ կը բռնէին ճամբուն միւս կողմը, և կ'անցնէին կ'երթային անոնց քովէն։ Խնդիրը համբերութեան խնդիր մը դարձած էր։ Ժամ մը վերջը՝ չոր խոտի տէրը լրագիրը կարդալով ըսաւ։

—Եթէ կայ բան մը այս աշխարհիս վրայ զոր կատեմ հոգւով չափ՝ ան ալ մարդակերպ խոզ մըն է։

—Եթէ այդպէս է՝ կը զարմանամ որ չատոնց ինքզինքդ մեռցուցած չես։

Ժամ մըն ալ անցաւ, և այս անգամ աղիւսներու տէրն էր որ խօսք առաւ։

—Ես կը պատրաստուիմ քնանալու. կը յուսամ թէ դուն չես մրդովիր։

—Ես ալ միևնոյն բանը քնէ խնդրելու վրայ էի, ըսաւ միւսը՝ չոր խոտի կոյտի վրայէն։ Երկուքն ալ ձեւացուցին իբր թէ կը քնանային, բայց դիտերուան մօտ չոր խոտի տէրը լռութիւնը խզելով ըսաւ։

—Մարդ, դուն խիստ անարգ մէկն ես։

—Նոյնը քեզի։

—Ո՞ւր կ'երթայիր այդ աղիւսներով։

—Ձորս մղոն հեռուն, ձօն Տէյլըրենց ագարակը։ Դու չոր խոտդ ո՞ւր կ'երթար։

—Ըօթայրրենց ագիւսի բակը։

—Մարդ, ես ինքս ձօն Տէյլըրն եմ, և վաճառած եմ այս չոր խոտը աղիւսի փոխարէն։

Ես ալ Ըօթայրրին տղան, և առաջին կոյտն էր զոր ձեզ կը բերէի։

Ինչ անխելք մարդիկ ենք։ Ահա, առ ամբողջ ճամբան։

—Ոչ, ոչ, ձգէ որ ես մէկդի դառնամ։

—Ես պիտի դառնամ։

—Ոչ ձգէ որ ես դառնամ։

Եւ ուղիղ բանը ընելու համար երկուքին ալ ցոյց տուած փութկոտութեան միջոցին չոր խոտի կոյտը տակն ու վրայ եղաւ, և աղիւսներու վակոնէն ալ անիւ մը դուրս ելաւ։

. . .

Իմաստուն մարդիկ ոչինչ կ'ըսեն վըտանգաւոր ժամանակները։

Առնէտը իրեն կանչեց ոչխարը՝ հարցընելու համար թէ արդեօք իր շունչը կը հոտէ՞ր. այո՛ պատասխանեց ոչխարը. առնէտը իսկոյն խածաւ բրդուց անոր գլուխը՝ իր ցոյց տուած յիմարութեանը համար։ Նա կանչեց գայլը, և անոր հարցուց. անիկա ըսաւ, ո՛չ. առնէտը անմիջապէս կտոր կտոր բզկտեց գայլը՝ նկատելով զայն իբրև շողոքորթ։ Վերջապէս՝ նա կանչեց աղուէսը, և անոր հարցուց։ «Օրիորդ», պատասխանեց աղուէսը, «պաղ առած եմ, և չեմ կարող հոտոտել»։

ՏՕՔԹ. Ս. Վ. ԵԶԵԿԻԵԼԵԱՆ

Աղեքս. 3 Յունիս 1903

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Այրերն ու կիները քիչ անգամ կնոջ մը արժանիքին նկատմամբ իրարու համաձայն կը գտնուին. վասնզի անոնց չափերը իրարմէ շատ կը տարբերին։

—Կիները, իրենք իրենց մէջը, իրարու հաճոյ չեն թուիր նոյն առաւելութիւններով՝ որոնցմով այրերէ գնահատուած են. հազար տեսակ ձեւեր, որոնցմով կին մը պիտի յաջողէր այրերը գրգռել, ուրիշ կիներու կողմէ ատելութեամբ ու հակակրանքով միայն կը դիտուին։

(Լա Պրիւյեռ)

Կիրքերը միակ ատենաբաններն են, որոնք յար կը համոզեն. ամենէն պարզ մարդը, որ կիրք ունի, դիմացինը աւելի լաւ կը համոզէ քան առանց կիրքի խօսող ամենէն պերճախօս անձը։

(Լա Ռօշֆուքօ)

Մարդը բնութեան ամենէն տկար մէկ եղէգն է. բայց եղէգ մը որ կը խորհի. որպէս զի զայն ջախջախել կարելի ըլլայ, հարկ չը կայ որ բովանդակ տիեզերքը անոր դէմ զինուի. շոգի մը, կաթիլ մը ջուր բաւական կ'ըլլայ զայն սպաննելու։

—Մարդկային գիտակը դարէ դար կը յառաջդիմէ, բայց բարութիւնն ու չարութիւնը աշխարհիս վրայ միշտ նոյն վիճակին մէջ կը մնան։

—Երեւակայեցէք խումբ մը մարդիկ, որոնք շղթաներով կապուած ու մահուան դատապարտուած ըլլան. երեւակայեցէք նոյնպէս թէ անոնցմէ ոմանք ամէն օր միւսներուն աչքին առջեւ կը խողխողուին, ու ողջ մնացողներն ալ կը տեսնեն թէ իրենց ալ նոյն բաղդը վերապահուած է. տխրութեամբ ու յուսահատ իրարու երես կը նային, սպասելով որ կարգը իրենց գայ. ահա աշխարհիս վրայ մարդկային էակներու վիճակը։

(Հայութիւն) (Պլեզ Բասքալ)

ՆԱՄԱԿ ԳԱՀԻՐԷԷՆ

ՊԺԳԱԼԻ ԲԱՐՔԵՐ

Դեռ հազիւ ութը ամիսներ անցած են այն օրէն՝ երբ «Արաքս» նուագախումբի մէկ քանի անդամները բաժնուելով, նոր խումբ մը կազմել փորձեցին։ Այդ պարոնները ինչպէս կ'երեւի, հանրային գործերու վրայ գաղափար չունենալով, անհատ մը ապրեցնելու տարօրէն դիտաւորութենէն թելադրեալ՝ այդ տխուր փորձին ձեռնարկեցին։

Այդ հատուածին բաժնուելէն առաջ թէպէտ քանի՛ քանի՛ անդամներ պահանջուած էր որ, դպրոցը քանի մը ժամեր տրամադրուի Լըսարանի կամ այն ինչ ընկերութեան Ընդհ. Ժողովը գումարելու համար, բայց այդ խնդրանքները՝ միշտ մերժումի բախած են։ Ու չենք գիտեր թէ՝ ո՛ւր էր այն ուժը, որ մղած էր դպրոցի հոգաբարձութիւնը՝ ուրիշներու մէկ անդամի համար զլացուած արտօնութիւնը, նոր նուագախումբի այդ հատուածին անսահմանօրէն շնորհել։ Կարծեմ, հոգաբարձութեան այդ քայլը եթէ կողմնակցութեան արդիւնք համարենք, շատ ճիշդ խօսած պիտի ըլլանք։

Այս օրերս ալ կը տեսնենք որ, Աղեքսանդրիոյ «Փիւնիկ»ին մէջ կոչ մը հրատարակած են այդ պարոնները, Գահիրէի մէջ հանգանակութեան ձեռնարկելու համար։ Այդ յայտարարութենէն կը տեղեկանանք թէ՝ հանգանակութիւնը Ազգ. Գալստեան վարժարանի հոգաբարձութեան հովանաւորութեան տակ առնուած է։

Մարդ անպատճառ ջղային ըլլալու չէ, չը կարենալ զսպելու համար իր քահքահը, այսպիսի յայտարարութեան մը դիմաց։ Ո՞րն է այդ հոգաբարձութիւնը՝ որուն անունով կը խօսուի։ Երեք անդամներէ բաղկացած հոգաբարձութիւն կամ ո և է մարմին մը երբ երկուքը հրաժարին, մնացած մէկ անդամը ինքնին պաշտօնէ դադրած չ'ը՞լլար։ Այսքան հասարակ բան մըն ալ չը՝ գիտեր, այդ յայտարարութիւնը պատրաստող ուսումնական ոճի սիրահարը։ Երբ միապետութիւնը հեղինակաւոր կերպով պիտի բազմի իր աթոռին վրայ եւ նոյն իսկ պիտի խընկարկուի գեռ, կարծեցեալ զարգացածներու ալէլուներով, այլեւս ի՞նչ պէտք կար, որ Ռուսիննեաններ, Օսեաններ եւ ուրիշներ հազարաւոր ազնուութիւններու ենթարկուէին սահմանելու համար Սահմանադրութիւն մը, որ կէս դար ետքն իսկ՝ հակառակ մարդկութեան անհամեմատ յառաջդիմութեան՝ գեռ իր արժանի յարգը չը պիտի վայելէր։

Եւ ինչո՞ւ այդ հանգանակութիւնը. Գահիրէի այս բազդատաբար սակաւաթիւ հայ գաղութին համար երկու նուագախումբի ի՞նչ հարկ կայ. երբ մանաւանդ անոնք անհատական ճիգերու շրջանակէն ելնելով, հանրութեան արդէն ընկճուած ուսերուն վրայ պիտի ծանրանան։

Դրամի պէտքը՝ խիստ զգալի է մեր ազգային այս անորոշ կացութեան մէջ. եւ այդպիսի կենսական տարր մը, բոլորովին անպէտ կերպով գործածել՝ անխղճութիւն է։ Որբը ու-

նինք, աղքատ գաղթականը կայ, յեղափոխութիւնը կայ եւ դեռ ուրիշ կենսական պէտքերու երկար շարք մը. ժողովուրդն ալ չուարեր է թէ ո՛ր մէկին հասնի ։ Աստնկ պարագայի մը, այդ ամէնը մէկ կողմ թողելով, միմիայն հակառակութեան եւ կռիւի համար, ինչո՞ւ խեղճ ժողովուրդին վրայ ծանրացուիլ։

Այդ խմբակին մէջ թէպէտ կը գտնուին բարեմիտ, կամ աւելի ճիշդը միամիտ անդամներ, սակայն, այդ խեղճերն ալ խաղալիք եղած են քանի մը անխիղճներու ընթրիկներուն, որոնք մասնագիտութիւնը ունին «պղտոր ջուրին մէջ ձուկ որսալու» արիթը չը փախցնելու։

Սակայն «Առաջս» նուագախումբը՝ այս ամէնուն հանդէպ ցաւելէ զատ, ուրիշ ոչինչ կրնայ ընել. ստիկա յայտարարած է արդէն այդ խումբին բոլոր անդամներուն թէ՝ ով որ կը փափաքի նուագածութիւն միայն սորվիլ — ոչ թէ անհատ մը ապրեցնելու եւ կամ ուրիշ անհերելի ընթրիկներու հնազանդ է — սիրով կ'ընդունինք զինքը իբրեւ անդամ «Առաջս»ին եւ այսպիսի պարագայի մը դեռ հանգանակութեան ձեռնարկել, սոսկ անունի մը համար, հասարակութիւնը խաբել կը նշանակէ. բան մը՝ որ երբեք ներելի պէտք չէ ըլլայ. նոյն իսկ, եթէ ատիկա չզոյ հողաբարձութեան մը սեւ շըղարշին տակ քողարկուած ալ ըլլայ։

ԿՐՕՀ

Դահիրէ 4 Յունիս

ՎԵՐՋԻՆ ԱՆԳԱՄ

— —

Մեր չորրորդ տարեշրջանը աւարտելու վրայ է, ու դեռ վճարելի բաժանորդագիններ կան։

Հա՞րկ է որ յիշեցնենք թէ՝ անոնց շատ պէտքը ունինք։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պ. ՉԷՄՊՐԼԷՅՆ ՈՒ ԳՈՐԾԱՒՈՐ ԴԱՍԱԿԱՐԳԸ

Պ. Չէմպրլէյն թղթակիցի մը կը գրէ. «Ես ամենամեծ վստահութիւն ունիմ գործաւոր դասակարգին վրայ ու ապահով եմ որ ան պիտի հասկնայ թէ մեր արդի ուղեգծին շնորհիւ ի՛նչ մեծ արդիւնքի պիտի հասնինք. ես համոզուած եմ թէ Մեծն Բրիտանիոյ յառաջդիմութեան հիմը մեծ մասամբ մեր գաղթականութեանց հետ ունեցած առեւտուրնիս է. փոխադարձ շընորհումներու իմաստուն դրութիւնէ մը նըպաստաւորեալ, շատ մեծ ու արագ յառաջդիմութիւններ պիտի ընէ»։

ՄԱՐՈՔ

Ֆէսի մէջ կացութիւնը շատ ձգտեալ է. քաղաքը զօրքերով լեցուած է Թաղաւի վրայ քալելու համար. Սուլթանն ու իր պատերազմական նախարարը օրէ օր կը յետաձգեն զօրքերու հետ իրենց յառաջխաղացումը. Տարակոյս չը կայ թէ կռուի ելքին վրայ շատ ապահով չեն։

Ընդեղէններու գինը կրկնապատկուեցաւ. քաղաքին մէջ անապահովութիւնը երթալով կ'աճի. Անցեալ շաբթու Քապիլները Ֆէսի առջեւ կռուի բռնուած էն։

Արտաքին գործերու նախարարը 18 եւրոպացիներուն իմաց տուաւ քաղաքէն մեկնիլ. Ֆէս Թանճէր սանող ճամբան այլ եւս ապահով չէ. նոյն իսկ բնիկներու առեւտրական կարաւաններու համար. Հարաւարեւմտեան կողմը գտնուող Քապիլները Ֆէսի դէմ յարձակելու կը պատրաստուին։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ԶՈՀԵՐԸ

Սէլանիկի խառնաշփոթութիւնները զըսպելու առեն պատահած մահերուն ճշգրիտ ցանկը ելած է. Ահա պաշտօնական թիւերը. Պուլկար 42, Յոյն 10, Հրէա 2, մահմէտական 9, ընդամէնը 63 զոհեր. 10 Պուլկարներ իրենց նետած ռումբերէն մեռած են. Այս զոհերուն մէջ կը գտնուին դրամատան պահապանները։

Ոճիրներու հեղինակները հարցափորձի առեն յայտարարեցին թէ իրենց նպատակն էր պարզապէս պետութիւնները ստիպել ի նպաստ իրենց միջամտութիւն մ'ընելու։

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՄԷՋ

—o—

Իտալիոյ օրաթերթերուն քաղուած հեռագիրներէ.

Փարիզ 28 Մայիս. — Թանի Սօֆիայի թղթակիցը կ'ըսէ թէ՝ Պուլկար կառավարութիւնը որոշեց Կ. Պոլիս ղրկել ելեւմտական գործերու նախարար Նաչովիչը, Դրան տրամադրութիւնները ուսումնասիրելու և տեսնելու թէ իրապէս բարեկամական դիտաւորութիւններ ունի՞ ան։ Զօրապետ Բէդրօֆ այս որոշումն ընելէ յառաջ, Ռուս և Աւստրօ-Հունգարական կառավարութեանց կարծիքը հարցուց և անոնցմէ ամենամեծ հաւանութիւններ ընդունեցաւ։

Սօֆիա 27 Մայիս. — Բէդրօֆի դահլիճը մաքերու խաղաղացումը Պուլկարիոյ և Մակեդոնիոյ մէջ ալ աւելի լաւ պատրաստելու և այսպէս ընդհանուր խաղաղութեան պահպանման օգնելու համար, պաշտօն յանձնեց իր Ս. Բեթէրսպուրկի Վիեննաի և Բարիզի դիւանագիտական գործակալներուն որ ամէն մէկը իր տեղի կառավարութեան բարեացակամ աջակցութիւնը խնդրէ ոյժ տալու համար իշխանական կառավարութեան խաղաղասիրական գործին. Պուլկար կառավարութիւնը կը փափաքի Մակեդոնիոյ ազգաբնակութեանց վիճակը բարւոքելու համար Թուրքիոյ հետ համաձայնութեան մը յանգիլ։

Կ. Պոլիս 21 Մայիս. — Դուռը Աւստրօ-Հունգարական և Ռուս դեսպանատուններուն ծանուցագիր մը ղրկեց որ կը վերաբերի եւրոպական Թուրքիոյ վիլայէթներու մէջ գործադրուելիք բարենորոգմանց։ Այս ծանուցագրին համեմատ՝ ծառայութեան մէջ ընդունուած է 722 ժանտարմա և 121 ոստիկան, բոլորն ալ Թուրք. Տասն և հինգ պաշտօնեաներ պաշտօնանկ եղան։ Մինչև Ապրիլի վերջը 2944 գիւղապահ ոստիկաններ ընդունուեցան, որոնց 1077ը ոչ Թուրք. Իւսկիւպի վիլայէթին մէջ գիւղական 10 տիւզրիկ կազմուեցաւ. Մանաստըրի վիլայէթին մէջ 8 տիւզրիկ. ուրիշ երկու ալ կազմուելու վրայ է հոն։ Իւսկիւպ, Սէլանիկ և Էտիրնէ ղրկուած Ցանձնաժողովները աքսորեալ Պուլկարները իրենց տեղերը դարձնելու աշխատութեանց սկսեցին։

Ծանուցագիրը կ'աւելցնէ թէ վերոյիշեալ երեք վիլայէթներու մէջ Օսմանեան դրամատան մասնաճիւղերը իրենց գործողութիւնները վերսկսան։

Ուրիշ պաշտօնական ծանուցագիր մը կ'ըսէ թէ ալպանացի 47 աքսորեալներ Փոքր Ասիոյ Քասթէմունի վիլայէթը հասան։

Կ. Պոլիս 27 Մայիս. — Անցեալ Կիրակի Բատովիչի մօտ (Իւսկիւպի վիլայէթ) հանդիպում մը տեղի ունեցած է Թուրք զօրքերու և Պուլկար հրոսախումբերու միջև. Այս վերջինները 17 հոգի կորսնցուցած են։

Վիեննա 3 Յունիս. — Պալքաններու կացութիւնը լաւատեսութեամբ կը դիտուի և չի կարծուիր թէ նոր ծանր կնճռոտութիւններ ծագին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— —

ՊԱՆՏԱ ԱՐՄԷՆՈ

Աղէքսանդրիայէն հետեւեալը կը հաղորդուի մեզ.

Աղէքսանդրիոյ հայ նուագածուաց խումբը փայլուն յաջողութիւն մը ունեցաւ վերջերս, հրաւիրուելով անցեալ Ուրբաթ նուագել Անգլիոյ նաւատորմի ենթասպաներուն և նաւաստիներուն ի պատիւ տրուած մեծ պարահանդէսին, որ կազմակերպուած էր Աղէքսանդրիոյ անգլիական գաղութին կողմէ։

Պ. Յօրճ Ալտըրսօն, որ կարգադիր մասնախումբի անդամներէն էր և որուն Պուլքլէի պարտէզին մէջ տեղի ունեցաւ հանդէսը, գոհունակութեան գիր մը ուղղած է հայ նուագածուաց խումբի վարչութեան։

Անգլիացի ենթասպայ մը, նաւաստիներու մեկնման պահուն, երեք անգամ «կեցցէ»ի նշանը տուաւ ի պատիւ հայ նուագախումբին, «կեցցէ՛» զոր հարիւրաւոր բերաններ կրկնեցին։

ՊԱԳԱԼՈՐԷԱ

Կրթական Նախարարութեան այս տարուան Պագալօրէաի հարցաքննութիւնները աւարտեցան, որոց ներկայացող աշակերտութիւն էր 321։

Ասոնցմէ միայն 125ը յաջող քննութիւն մը անցուցած են և ուրախութեամբ կրնանք ըսել թէ՝ այդ ահագին թուոյն մէջ երկու հայեր ալ կան առաջին հանդիսացող, որք են.

Պ. Հայկ Հրանտ Աղաւեան, և Պ. Պետրոս Ստեփան Յովհաննէսեան։

Առիթն է որ շնորհաւորենք Տիար Հըրանտ Աղաւեանը, որ պէտք եղած զոհողութիւնները չ'խնայելով իր որդւոյն դաստիարակութեանը համար, այսօր իր վաստակոյ արդիւնքը կը վայելէ անոր ձեռք բերած յաջողութիւններուն վրայ իր զգացած գոհունակութեամբը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Բ. ԽՏԻՎԸ

Անցեալ Զորեքշաբթի Մահրուսա շոգենաւով Բ. Խտիվն ու խտիվական ընտանիքը Աղէքսանդրիայէն մեկնեցան ու յառաջիկա շաբթու Կ. Պոլիս պիտի հասնին 4 օր քարանթինա սպասելէ յետոյ։

Ն. Բ. ամսոյս 16ին Կ. Պոլիսէն Վիեննա պիտի մեկնի ու Յունիս 24ին Լոնտոն պիտի հասնի։

ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ահաւասիկ նախարարաց խորհուրդին նախագահ Վսեմ. Մուսթաֆա փաշա Ֆեհմիի ուղղուած հրովարտակին բնագիրը.

«Շնորհիւ Աստուծոյ որոշած ըլլալով երթալ եւրոպայի քանի մը վայրերը որ համբաւաւոր են իրենց առողջարար կլիմային համար՝ օդափոխութիւն ընելու, ինչպէս կը պահանջէ մեր առողջական վիճակը, մենք գոհ կը նշանակենք մեր ձեր վրայ ունեցած վստահութեանը համար՝ որ մեր բացակայութեանը խնամակալութիւնը ի գործ դնէք և ուղղէք մեր կառավարութեան գործերը որոնց մասին

Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն

(32)

ԳՈՂԶԱԲԱՇԻՆԵՐԸ

(ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ԿԵԱՆՔԻՑ)

(Շարունակութիւն նախորդ թուէն)

Անցած ու գործածից գիտակից անձնաւորութիւնները հրաշքի տեղ էին ընդունում այս նորօրեայ փոփոխութիւնները։ Երէկի մանրիչն այսօր ջերմ հայրենասէր էր դարձել, ժամանակի պահանջին այնպէս էր ստիպում անել նոցա։ Մանաւանդ ճշմարիտ եւ անձնուէր եկեղեցականների աղօթք եւ ոգեւորիչ քարոզներն իրենց կատարեալ ներգործութիւններն ունեցել էին։ Աւելի ճիշդն ասած, հրաշագործ Տեռոյինը մեծ դեր էր խաղացել մանրիչների եւ անտարբերների շրջաններում։ Մէկ խօսքով, յեղափոխութիւնը մտայի կարգն էր դասուել։ Մտայնաէր կնիկներից աւելի նախանձախնդրութեամբ մէկը միւսից ջանում էր գործունէութեամբ փայլել ընկերական շրջաններում։ Այժմ «Պօղոս-Ապօղոսեան» կռիւները փոխարինուեցին Արմենական եւ Հնչակ — Դաշնակցական, այլեւս մոռացուեց նախկին կուսակցութիւնները։

Կատարածի կարգը հասել էր Վասպուրականին, որի համար էլ ժողովուրդն զգուշանում էր չուկանել երթալուց. մանաւանդ այգեստանցիք։ Պարսկաստանից եկող խմբերն էլ այս պատճառով հասել էին Վան քաղաք ու պատրաստ վիճակի մէջ գտնվում, որոնցից արեգակի նման փայլում էր Միրզիչ Աւետիսեանը. Օհանի խելքին հաւատարող եւ գիտութեամբ աւելի զարգացած միակ հայրենասէրը, որ տասնեւհինգ տարիներից աւելի հալածական կեանքին ենթարկուած լինելով, այժմ հայրենիք վերադարձած, իւր Թոքուն մնացած միջոցին իսկ ապմապէտի հանճարով կառավարում էր հայ կամաւորներին, եւ որը մարգարէական ոգով կանխատեսում էր սպառնացող վտանգները։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

Հազար ութն հարիւր իննսուն եւ վեց թըւականի Յունիսեան ամսի սկիզբներն էր։ Վանայ ծովակի վերայ մեղմաբար մի նաւակ էր սահում, ուր գետեղուել էին իրենց անձնական զէնքերով քսանեւհինգ հայ կամաւորները. Նաւակը խիստ յամր էր ընթանում Դատուանից դէպի Վան, հակառակ չորս ուժեղ թիավարողների ջանքերին։ Երեք օր էր, որ նոքա ծովակի վերայ էին գտնւում, չորրորդ օրուայ արեւածագին հազիւ կարացին հասնել ծովակի այն միջավայրը, ուստի պարզապէս երեւում էր ոչ միայն ծովամիջի կղզիները, այլեւ Հայաստանի բոլոր նշանաւոր լեռները։ Վան քաղաքի բերդը մի նազելի ճերմակաքող հարսի նմանութեամբ, նրա այգեստանները դրախտային գեղեցկութեամբ, իսկ ծովահայեաց Սատուածածնայ հարս ու փեսի սարը իւր սիրունիկ լեռնաշղթաներով կամաւորներին կարծել էր տալիս թէ՝ հարս ու փեսի շուրջը բոլորած՝ պար էին խաղում։ Վարագայ լեռը՝ հանդէսին պեռօյի կամ մասայի դերն էր կատարում, զարդարուած իւր կրծի եւ կողքերի վրայ կառուցուած վանքերով ու ծառաստաններով. Արտամէտ աւանը՝ իւր բարձունքներից սկսած մինչեւ ծովակի ափերը հասնող ընդարձակ այգիներով նախանձում էր հարսանիքի հանդէսին եւ շտապում էր վազ տալու, որ զար խառնուէր այս ուրախութեան։ Աղթամար, Առտէր, Լիմ եւ Կըտուց կղզիներն՝ իրենց մտերը լողացող հաւքերաւոր նաւերով ու նաւակներով՝ բաժակների տեղն էին ծառայում։ Անձեւացեաց, Թուխայ, Ալաթայ, Բզնունեաց, Բաջբերունեաց, Աղեովիտ եւ Գնունեաց գեւերը՝ իրենց միջի գտնուող ձիներովը նարօտի դերն էին կատարում։ Մասիս, Սեփան, Ներոյթ, Գրգուռ եւ Արտոս լեռները՝ հարս ու փեսի պալատներն էին կազմում։ Վարագայ Կարմրուորի, Սքանչելագործի, Ս. Խաչի եւ այլ Յուսկան որդւոց բարձրագիր, գմբէթաւոր եւ խաչագլուխ վանքերը՝ պսակադիր քահանայի, կնքահօր եւ եկեղեցական սպասաւորների խորհրդաւոր պաշտօնն էին կատարում, իսկ Վանայ ընդարձակածաւալ ծովակի շրջակայքում գտնուած հայ գաւառակների բազմաթիւ գիւղերից բարձրացող սովորական մուխն ու ծուխը՝ խնկանուէր բուրվառների անուշահոտութիւնն էին բուրում։

Հանդարտ էր ծովակը, ինչպէս պնակում մակարդուած մածուն լինէր նա, երկինքն էլ պարզ ու ջինջ էր։ Ամպի մը կտոր, քամու նըշոյլ չէին երեւում։ Աւանց գիւղի հայհոյիչ նաւավարները՝ նորալուր հայհոյանքներ էին ուղղում դէպի քամու ակը, որ երեք օրից ի վեր դադարեր էր հոսելուց եւ նաւակի առաջը ու առաջը բռնելու պատճառ էր դարձել։ Յունիսեան ամսի շեշտակի եփող արեւի ճառագայթները վառում էին կամաւորներին, մանաւանդ նաւակում տեղի ունեցող կպրաձիւթի գարշահոտութիւնը անտանելի էր դարձել անսովոր ճամբորդների համար, որոնք ուզում էին մի վայրկեան առաջ ցամաքը հասնել, եթէ այդ ցամաքը օձերով ու գեառեններով լի մի տեղ լինէր. բայց նաւակը ծովակի այնքան խորքերն էր ընկել, որին չէին կարող հնազանդեցընել ամ իրենց կամքին։

Կէս օր էր. յանկարծ Վանայ բերդապարիսպների մօտից սկսած մինչեւ արարք եկեղեցու մօտերը անսովոր ծուխեր բարձրացան դէպի երկինք, որ տեղերը մի ժամաչափ հեռաւորութիւն ունէին միմեանցից։

(Շարունակելի) ԱՒԱՆԱՅԵՑԻ

Յ. ՓԷՄՊԷՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ԳԱՀԻՐԷ (ԵԳԻՊՏՈՍ)
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԾԽԱԽՈՏՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐՈՒ
Յատկապէս պատրաստուած ձեռաշէն սիկարէթներ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՒ ԳԼԽԱՒՈՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ — ՀԻՆ ԶԱՅԹՈՒՆԻ ԴԻՄԱՑ
Հեռագրական Հասցէ — ՓԷՄՊԷՃԵԱՆ. Թելեֆոն Թիւ 689. Նամակատուփ Թիւ 129
391

դուք պիտի տաք ամէն հարկաւոր հրաման որ ձեզի կը թելադրեն ձեր իմաստութիւնն ու կատարեալ փորձառութիւնը։

«Եւ որովհետեւ դու՛ք ալ օգափոխութեան պիտի երթաք ձեր առողջական վիճակին պատճառով, Հիւսէին Ֆաքրի փաշա՝ Նախարար հանրային շինութեանց և հանրային կրթութեան՝ ձեր բացակայութեանը պիտի ուղղէ իր ընկերակից Նախարարներուն հետ մեր կառավարութեան գործերը ու պիտի ստորագրէ անոնց խորհրդակցութեամբ տրուած հրամանները։

«Հետեւաբար այս հրովարտակը գործադրութեան համար կ'ուղղենք առ որ անկ է։

«Կ'աղօթենք ամենահզօրին որ օգնութիւն և պաշտպանութիւն շնորհէ ձեզի։

ԱՊԲԱՍ ՀԻԼՄԻ

ՄՈՒԽԹԱՐ ՓԱՇԱ

Վսեմ. Ղազի Մուխթար Փաշա, բարձր փոխանորդ օսմանեան կառավարութեան, Եւրոպա կը մեկնի։

ԵԿԵՂԵՑԱՍԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ կիրակի Մուսքիի Թէռ-Սէնթ եկեղեցին հանդիսաւոր պատարագ մը տեղի ունեցաւ Հոգեգալուստի տօնին առթիւ։ Այս պատարագին ներկայ էին Պ. տը լա Պուլինիէռ, Նախարար Ֆրանսայի, Պ. Պ. Պէրթըլան, Բրէվաստ են։ Նոյնպէս Ֆրանսայի գործակալութիւնն հիւպատոսարանի և պաշտօնեաներէն ոմանք։

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Անասուններու պաշտպան ընկերութիւնը տեսնելով որ անասունները մեծ դժուարութիւններ կը կրեն Մուքաթթամի քարահանքներէն աւազ ու քար փոխադրելու համար՝ հանրային գործերու Նախարարութենէն խնդրեց որ փոխադրութեան միջոցները բարւոքելու համար պէտք եղածը տնօրինէ։

Նախարարութիւնը նեղ անցքով երկաթուղիի մը նախագիծը պատրաստեց Գահիրէի արեւելեան ու հարաւային քարահանքներուն համար։

ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

Պ. Ալէքսանդր Քարաճա, հելլէն հարուստ սեղանաւորը, նոտարի միջոցաւ 4000 լիրայի պարգեւ մը տուաւ, Զէյթունի մէջ հաստատելու համար դարմանատուն մը, ամէն ազգի աղքատ ապաքինեալներու համար։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾԻ ՄԸ ՀԱՄԱՐ

Իտալիոյ հիւպատոսին եղբայրը Պ. Ճինօ Թօսքանի դատ մը բացաւ վնասահատուցում պահանջելու համար Պ. Աչաթիէն քանի մը ամիս առաջ Շուպրայի կամուրջին վրայ կառքի արկածի մը զոհ եղած ըլլալուն։ 4000 լիրայի հատուցում մը կը պահանջէ։

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶԻ ՄՐՑՈՒՄ

Անցեալ շաբթու մարմնամարզի Յոյն ընկերութիւնը «Միլօն», մրցում մը բացաւ։ Պ. Էօժէն Գոլոմպանի որ Է. Պօքուլինի ըրոֆէսօրի աշակերտն է, գօտեմարտութեան առաջին մրցանակը շահեցաւ։

ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԵՐ

Հանրային կրթութեան Նախարարութիւնը երկրորդական ուսմանց վկայականի բերանացի հարցաքննութեանց արդիւնքը հաղորդեց։ Այս քննութեանց մէջ վեց քանտիտա անյաջող եղան, որով 125ի կ'իջնէ երկու քննութեանց յաջողապէս մասնակցող քանտիտաներու թիւը։ Քննութեանց ներկայացողներու ամբողջ թիւն էր 323։

Վերոյիշեալ 125 յաջողածներէն 49 անգլիական բաժնին կը վերաբերին, իսկ 76ը ֆրանսական բաժնին։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՄՆՏՈՒԿ

Վօքըր և Մէյմարաքի ընկերութիւնը որոշեց խնայողական մնտուկ մը սահղծել նպատակ ունենալով դրամագլուխ մը կազմել ի նպաստ իր ներկայ ու ապագայ պաշտօնեաներուն և անոնց օգնել ծերութեան տկարութեան կամ արկածներու հետեւանքով գործէ քաշուելու պարագային։

Ընկերութիւնը կը պահանջէ իր պաշտօնէութենէն հետեւեալ խոստումներն ընել. 1. Յաճախորդներուն հանդէպ քաղաքավարութեան կանոնները խստիւ պահել. 2. Յարգանք և հնազանդութիւն պետերուն. 3. Խնամք տանիլ իրենց յանձնուած ապրանքներուն. 4. Վաճառատան ժամանակացոյցը յարգել, յիշելով թէ ճըշդապահութիւնը պաշտօնեային համար թանկագին յատկութիւն մըն է։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍ

Մուքաթթամ կ'ըսէ թէ Բարձրապատիւ Խուլվի և Ղազի Մուխթար փաշայի անցեալ օրուան տեսակցութիւնը շատ փոթորկալից եղաւ։ Ղազին Խուլվէն խնդրեց հեռագիր մը քաշել Եըլտըզ Քէօշք իմացնելու համար թէ Ղազին իր քով կանչած ու անոր գոհացում տուած է, վերջ դնելով վերջերս պատահած միջադէպին։ Բարձր. Խուլվը մերժեց։

Ղազին յետոյ նորին Բարձրապատուութենէն խնդրեց խտիւական ընդունելութեանց մէջ իր կարգը վերահաստատել։ Ն. Բ. այս խնդրանքն ալ մերժեց։

Մուքաթթամ կ'աւելցնէ թէ Խուլվի և Ղազիի միջեւ լաւ յարաբերութիւնները վերահաստատուելէ շատ հեռու են. ասոր ապացոյցը այն է որ՝ անցեալ Երկուշաբթի Թուրքիոյ օսմանեան փոխանորդը Խուլվին ողջերթի ընդունելութեան ներկայ չի գտնուեցաւ։

ԱԶԴ

Երիտասարդ մը որ խիստ լաւ գիտէ Արաբերէն գրել և կարդալ, ինչպէս նաեւ Հայերէն, Թուրքերէն, ըստ բաւականի Ֆրանսերէն և քիչ մ'ալ Իտալերէն, պաշտօն մը կը փնտռէ վաճառականի մը քով։ Դիմել «Արշալոյս»ի Խմբագրատունը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն 27 Մայիս։ — Լոնտոնի դատաստանական օրինագիծը գոմիրէի ընդունելութեան մէջ ... մեծամասնութեամբ մը յետոյ, որու միջոցին կառավարութիւնը նոր շնորհումներ ըրաւ ընդդիմադիր եւ նախարարական կուսակցութեանց։ Սըր Գամպէլ Պաններման եզեմնդական օրինագծի երկրորդ ընթերցման առթիւ կ'առաջարկէ որ խորհրդարանը նկատելով ազատ փոխանակութիւնը իբր անհրաժեշտ կայսրութեան ժողովուրդին բարեկեցութեանը՝ մերժէ օրինագծին վրայ աւելի երկար վիճաբանի կառավարութեան դրամական քաղաքականութեան վրայ ուրիշ յայտարարութիւններ չըլլալ առաջ։

Կ. Պոլիս 28 Մայիս։ — Լուր կը հանին թէ (ճամբան ուշացած) Հայաստանի Մանազկերտ գիւղաքաղաքը Ապրիլ 29ին երկրաշարժէ մը կործանեցաւ։ Բոլոր բնակչութիւնը, այսինքն 2000 հոգիներ զոհ գացին։

Փարիզ 28 Մայիս։ — Խորհրդարանը օրակարգ մը քուէարկեց, որ կը նշանակէ կառավարութեան դէմ տարածուած զրպարտութիւնները որոնք կը ձգտին զանի ներկայացնել իր համրակշռական պարտականութիւնները կատարելու չառնէն։

Ս. Պետերպուրկ 29 Մայիս։ — Թուրքի բըրակիցը երկրէն արտաքսուեցաւ։ Կ'ենթադրուի թէ ատոր պատճառը Ռուսիոյ ներքին գործերուն վրայ ըրած քննադատութիւններն եղած ըլլան։

Լոնտոն 30 Մայիս։ — Սըր Էտուարդ Կըրէյ Օքսֆորտի մէջ Պ. Չէմպըրլէնի նախախնամութիւններուն վրայ խօսելով ըսաւ թէ անոնք Մեծն Բրիտանիոյ եւ կայսրութեան յառաջդիմութիւնը կը կասեցնեն։ Միջնեւ վերջը պէտք է անոնց դիմադրել։

Պերլին 30 Մայիս։ — Գերման մամուլը շատ յուզուած է ՊՊ. Պալֆուրի եւ Չէմպըրլէնի ճառերէն։ Մամուլը նախ կարծած էր թէ Պ. Պալֆուր պիտի ուրանար Պ. Չէմպըրլէնի նախագիծը, բայց հիմայ կը համոզուի թէ Պ. Չէմպըրլէն եւ կառավարութիւնը լրջօրէն անոնց համար կ'աշխատին։

Նիւ-Եօրք 30 Մայիս։ — Հանրային կարծիքը Պ. Չէմպըրլէնի նախագիծները իրականանալի չի գտներ։

Լոնտոն 30 Մայիս։ — Ազատականները մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնեն ընդհանուր ընտրութիւններուն համար։ Պ. Հ. Կըլատսթօն կը յորդորէ ազատականները անեն հարկաւոր տրամադրութիւններ ձեռք առնել, վասնզի հաւանական չէ որ ընդհանուր ընտրութիւնները շատ ուշանան։ Աշխատութեան կուսակցութեան պետերը համաձայն են Պ. Չէմպըրլէնի քաղաքականութեան դիմադրելու եւ կը յայտարարեն թէ գործաւոր դասակարգը իրենց երկպառակուած խայծերէն չը պիտի խաբուի։

Փարիզ 30 Մայիս։ — Ս. Բեթրուպուրկի հիմնարկութեան երկրորդ հարիւրամեակի տարեդարձի տօներուն առթիւ Նախագահ Լուպէ եւ Զարը հեռագիրներ փոխանակեցին որոնցմով իրարու կ'արտայայտեն իրենց բարեկամութեան ու երկին դաշնակցութեան հաստատունութիւնը։

Նիւ Եօրք 31 Մայիս։ — Մեծ ողողումներ տեղի ունեցան շատ մը պետութիւններու մէջ։ 20000 մարդիկ անապաստան մնացած են եւ վնասները ահագին։ Նորթ Թօբքա քաղաքին (Քանսաս) հաղորդակցութիւնները կտրուեցան եւ հոն տատասող ողողեալ փայտերը այրելով հրդեհ առաջ եկաւ։ Կը ծանուցանեն թէ բոլոր քաղաքը բոցերու մէջ է։ 7000 բնակիչներ ազատեցան, մնացողները տուներու բարձրագոյն յարկերու մէջ ապաստանեցան։ Վերջին լուրերու նայելով 200 հոգի բոցերուն մէջ մեռան։

Աւելի յետոյ. հեղեղային անձրեւներ Նորթ Թօբքայի հրդեհներու մեծ մասը մարեցին։ Հաւանական է որ բոլոր շէնքերը կործանելէն պիտի տառին։

Փարիզ 31 Մայիս։ — Վալ-Բըյէ Նարէն գործունէութեան մէջ է։ Մարթինիքի ընդհանուր հիւպատոսը ցերմապէս խորհուրդ կուտայ կղզիին բոլոր հիւսիսային կողմի բնակիչներուն իրենց տեղերը թողուլ։

Սայտա 1 Յունիս։ — Պ. Ժոնար, ընդհ. կառավարիչ Ալժերիոյ, հաստատելով թէ Մարոք անկարող է իր սահմանագլխին վրայ բարեկարգութիւնը վերահաստատել, ըսաւ. «Ֆրանսա իրաւունք ունի աւարառուները զսպել, առանց սակայն մարոքական հողէն ներս կէս մը գրաւելու։

Մէլպուրն 2 Յունիս։ — Պ. Պարթըն, Աւստրալիական դաշնակցութեան առաջին նախարարը՝ շատ նպաստաւոր կերպով կը խօսի Պ. Չէմպըրլէնի նախագծին վրայ, բայական է որ ամէն մեկ գաղթականութիւն ունենալով իր ինքնակառավարութիւնը դրամական գործերու համար իր բոլոր ազատութիւնը պահէ։

Կ. Պոլիս 3 Յունիս։ — Ասլրանը վերապէս օսմանեան պարտքի միացումը վաւերացնող իրատէն տուաւ։

Վալպարէյզօ 3 Յունիս։ — Փոթորիկ մը աւեր Արգիեր շոգենաւը ընկղմեցաւ։ Երսուն հոգի մեռան։

Փարիզ 4 Յունիս։ — Նախագահ Լուպէի Անգլիա ընելիք ճամբորդութեան թուականը որոշուած է Յուլիս 6։

Լոնտոն 4 Յունիս։ — Սթանտարտ կ'իմանայ Յոկոհամայէն թէ նոյնհետագիծ որոշեցին Թոնքինկի քաղաքականութեան մէջ գործօն դեր մ'ունենալ եւ թէ ամիսը յուզման շրջանի մը սկիզբը ցոյց կուտայ։

Փարիզ 4 Յունիս։ — Ծերակոյտը ընդունեց 2 տարուան զինուորական ծառայութեան օրինագիծը։

ԱԶԴ

— o —

Տիար Կարապետ Գէորգեան (առվրիչ ի շարա Ապտ-իւլ-Ազիզ) իր յաճախորդաց կը ծանուցանէ թէ՝ քանի մը օրերէ ի վեր հիւանդութեան պատճառաւ խանութ չէր բանար թէև, սակայն այժմ ապաքինած և գործի սկսած է ու իր յաճախորդները պիտի գոհացնէ։

ՊՐԱՍԼԸՌԻ ԵՒ ԺԱՌՏԷՆ ԷՏԷՆ

ՇՈՒՊՐԱ ՆՈՐ ԳԾԻՆ ՎՐԱՅ ԳԱՐԱԳՈԼԻՆ ՄՕՏ

Տիար Արմենակ Գուլաւեան կը յայտարարէ թէ՝ Յունիս 7 ին Կիրակի օրը տեղի պիտի ունենայ իր նուպար Նոր գարեջրատան բացումը։

Հոն յաճախողները պիտի գտնեն զով գարեջուր (Պայրըշ եւ Բեզըներ) ընտիր մէզէներով եւ ամէն տեսակ ըմպելիներ ամենէն լաւերէն ըլլալու պայմանաւ, եւ պաղ կերակուրներ (պիւֆէ փրուա)։

Յաճախորդաց հանգիստը և սպասարկութեանց խնամքով եւ փութով կատարուիլը իր հոգածութեան միակ առարկան պիտի ըլլան։ 373

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

«Արշալոյս»ի անցեալ երկու թիւերով ծանուցուած «ՍԻՆԿԷՐ» Մեքենայի վիճակահանութեան տոմսերը հրապարակ ելած և կը գտնուին

1. «Արշալոյս»ի Խմբագրութեան
2. Տիարց Կարապետ Երզնկացեանի (ի Շարա Ապտիւլ Ազիզ)
3. Սարգիս Երամեանի (ի Պապ էլ Խալք)
4. Կարապետ Օհաննեանի և՝
5. Գրիգոր Ճահնազարեանի քով

Իւրաքանչիւր տոմսի գինն է 5 դրշ. ողջ։

Վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ առաջիկայ Յունիս ամսոյ 14 ի կիրակին, կէս օրէ յետոյ ժամը 4ին։

ԳՐԻԳՈՐ ՃԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ

ԱԹԱԲԱ ԷԼ ԽԱՏՐԱ, ՇԱՐԱ ՄՈՒՀԱՄՄԷՏ ԱԼԻԻ ՍԿԻԶԲԸ

Ապրիլ ամսէն սկսեալ, Գահիրէցիներէ շատերուն ծանօթ՝ Պ. Գրիգոր Ճահնազարեան Շարա Մուհամմէտ Ալիի սկիզբը գտնուած «Գաֆէ Թուրքիա» սրճարանին սեփականատիրոջ ընկերացած է, և ինչպէս քիչ ատենի մէջ փորձով ալ ցուցուած, ըստ ամենայնի և կատարելապէս պիտի գոհացնէ իր յաճախորդները։

Դիմեցէք եւ տեսէ՛ք։

ԼԱ ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԷՆ ՀԶՕՐԸ ԵՒ ԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1843 ԻՆ

ՆԱԽԱԳԱՀ Ռ. Ա. ՄԱՔ ԳԷՕՐՏԻ

ԲԱՇԽՈՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ	1,828,000,000 Ֆրանք.
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ	6,443,000,000 Ֆրանք.
100 0/0 ԲԱՇԽՈՒԱԾ ՇԱՀԱԲԱԺԻՆՆԵՐ	541,000,000 Ֆրանք.

Կարելի չէ բաղդատութեան դնել ուրիշ ո եւ է ընկերութեան պայմանները ԼԱ ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖԻ ընծայած նոյակապ առաւելութիւններուն հետ։ Բացի կեանքի բազմատեսակ ու նոյն իսկ աւելատար ապահովագրական ձեւերէն, այր եւ կնոջ միանգամայն, ինչպէս նաեւ տղոց ու ցմահ եկամուտի վերաբերեալ անմրցելիօրէն նպաստաւոր բոլիսներ կը տրուին։ Որեւէ զուտ փոխադարձ ու համազգային ընկերութիւն, ԼԱ ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖԻ պայմանները ստուգիւ զերիվեր են. վերոգրեալ թուանշանները արդէն շատ պերճախօս են։ Պէտք չէ ապահովագրուիլ առանց քննելու ԼԱ ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖԻ շահաւէտ ու մանաւանդ անխախտօրէն հաստատ պայմանները։

Ընդհանուր Գործակալ Եգիպտոսի, Կիպրոսի եւ Պաղեստինի — ՆԻՔՈԼԱ ԲԻՐՔԻՍ

Փոխ-Ընդհանուր Գործակալ Եգիպտոսի — ՕՀԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

16 Շարա Կալալ, (Թիվֆիքիէ) Մեյխոնեան փարքիկայի կարգը՝ Աւստրիական Հիւպատոսարանի դէմ, Գահիրէ (Եգիպտոս)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ՝ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ Է։

Շրջականերու համար ջսպատուաւոր եւ ձեռնհաս գործակալներ կը փնտռուին. Դիմել՝ փոխ-Ընդհանուր Գործակալութեան։

ՍԻՆԿԸՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Ժ. ՆԱՑՅԼԻՆԿԷՐ

Պալաքի փողոց. Խաղնէտարի սփականութիւն, Պրիստօլ Օթէլի ճիշդ դիմաց Դափէ Տը Լա Պուրսի կից

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ 6500 ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՈՒՆԻ

Աշխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՍԻՆԿԷՐՆերն են եւ առոնցմէ մինչեւ ցարդ 17,000,000 ծախուած է։

400 է աւելի վկայականներով եւ մետալներով վարձատրուած, Երաշխաւորեալ մեքենաներ.

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

Փարիզի 1900 ի Տիեզերական արուեստահանդիսին մէջ ստացած է.

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԲՐՈՒՍԻՈՑ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԻՔԻՆ — ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԱՆԳՂԻՈՑ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ

ՀԱԹԱՑԹԻՉ Ն. Տ. ԽՏԻՎԱՅԱՆ ՏԱՆ

Կեղծերէն զգուշանալ, ուշադրութիւն դարձնել իւրաքանչիւր մեքենայի վրայ ՍԻՆԿԷՐԻ յանձնանշին։

Գին ՉԱՓԱՒՈՐ

Զրի գասեր և նորոգութիւններ, ՍԻՆԿԷՐ մեքենաներ համար, յաճախորդաց տուներուն մէջ։

Վճարմանց դիւրութիւն

Փոխանակութիւն հիներու եւ նորոգութիւն ամեն կարգի Մեքենայից

ԾԱՄԻՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

—o—

«Արշալոյս»ի խմբագրութեան քով կը գտնուին հետեւեալ ծախու գիրքերը.

1. Զարս տարուան հաւաքածոյ «Արշալոյս»ներու. Գին գահ. ալ 240
2. Յաւերդ Հայրենեաց (թղթակ.) 10
3. Ազգային Սահմանադրութիւն 12
4. Սասուն և Զէյթուն » 10
5. Գող Մժղօ » 8
7. Զաւարճալի անեկդոտներ և ժողովրդական վէպիկներ 5
6. Հիւծախտի դարմանման ամենայաջող միջոցը » 3
8. Ժամբորդութիւն ի Զուիցերիա 3

ԼՈՒԹՕՂՐԱՖ

Եւրոպային մ' գիմէք. Զեր սիկաբէթի տուփերուն, էթիքէթներուն և այլ լիթօկրաֆի վերաբերեալ ամեն տեսակ գործերուն համար, (բայց սիկարայի թուղթերէ.)

Պ. Ա. Քիրիշճեան, յայտնի վիմագիրը, իր բացարձակ օժանդակութիւնը խոստացած է Ե. Թորոսեան և Ընկերութեան՝ որ վիմագրական գործոց վանազան ճիւղերուն վերաբերեալ ամեն տեսակ և ամեն լիզուէ այցեքարտեր, հարսանեկան հրաւիրագրեր և ծանուցման թուղթեր ևն. ևն. պիտի պատրաստէ յանձնարարութեանց համաձայն։

Գոհացնելու պայմանաւ և դիւրամատչելի։

Դիմել՝ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ.

ԳՈՒԹՆԱԿԻ ՔԱՐՏԷԶ ԵԳԻՊՏՈՍԻ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Ռ. ՉԷՔԱՆԵԱՆԷ Ի ԳԱՀԻՐԷ

Այս գեղապայն Քարտէսը կը գտնուի նաև «Արշալոյսի խմբագրութեան քով։

ԱԶԳԱՊԵՏԵԱՆ ՔՈՅՐԵՐ

Արքլիճ Սեդմիրանի և Գօսինեռու

Շարա Ապտիւլ Ազիզ, Շէրիֆ բաշայի պարտէզին դիմաց Թիւ 20.

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ

ԾԱՊԿԱԳՈՐԾ

ԳՐԻԳՈՐ Մ. ԳԱՑՕԼԸԼԵԱՆ

Շարա Մուհամմէտ Ալիի սկիզբը

Խաչատուրեան Եղբարց Դեղարանին մօտ

Երկար տարիներ փորձ վարպետներու քով աշակերտելով, վերջերս ալ շապկագործ հանրածանօթ Տիար Հ. Փափազեանի քով չորս տարիներ աշխատած ու ստացած է արհեստին հմտութիւնը, և սւառածանօթ բոլոր նրբութիւնները։

Այժմ մասնաւոր աշխատանոց մը բացած է Շարա Մուհամմէտ Ալիի սկիզբը և պատրաստ ունի ու մասնաւոր չափի վրայ կը պատրաստէ շապիկներ, անդրավարտիքներ, գիշերնոցներ, շապիկներու օձիքներ (ֆզգոլ) և թեւնոցներ։

Շապիկի նորոգութիւններ ամենամեծ խնամով։

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ.

ԳՈՂ ՄԺՏՕ

Տասներկու ու կէս ֆորմայէ բաղկացած սոյն հատորը, որ Աղէքսանդրիոյ «Աւրօրա» տպարանին մէջ հրատարակուած է, կը վաճառուի տեղական բոլոր հայ Խմբագրութեանց քով։ Հատորիկը պիտի յաւակնայ հայ որբերու։

Գինն է Երկու ֆրանք.

ԱԱԽԸՆ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Հիմնուած 1825 ին

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ	11,250,000 ՖՐ.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ	20,370,000 »
ԳԱՆՁՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ 1901 ԻՆ	15,940,000 »

ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ, Էխ-լա-Շափէլ (Գերմ.)

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹ. ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ. Ֆր. Քոեթի

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹ. ԳԱՀԻՐԷԻ. ՕՀԱՆԵԱՆ և ԸՆԿ.

16, Շարա Կալալ (Թէվֆիքիէ) Գահիրէ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻՑԱ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Եգիպտական կառավարութենէն վկայական ստացած՝ Տիկին Մարիցա Փափազեան կը ծանուցանէ թէ՝ երկար տարիներու փորձառութիւն ստանալէ վերջ, տարիէ մը ի վեր Եգիպտոս հաստատուած է և իր մանկաբարձի արհեստը ի գործ պիտի դնէ։

Իրեն փորձառութենէն օգտուիլ ուզողները, կրնան դիմել Ապտին Շարա Գօսթան Թիւ 29 տունը։

Աղքատաց համար ձրի դարմանում։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

(PAPETERIE CENTRALE)

Նախորդ երկու թիւերով ծանուցուած «Ե. Թորոսեան և Ընկ.» անուան տակ նոր հաստատելի թղթավաճառատունը, իր գործունէութիւնները սաղջիկայ ամսոյ կիսուն պիտի սկսի «Կեդրոնական Թղթավաճառատուն» անունով։

Իր տեղն է Մանսուր բաշա, Թրամվէյի գծին վրայ Նորակառոյց Գաւէծ-էլ-լա-պուրսի շտտոյին մէջ։

Այժմէն կը յայտարարենք մեր յարգելի աղգայնոց թէ՝ նոյն թուականէն սկսեալ մեր նոր սկսած ճիւղին վերաբերեալ ապրանքները փութով և խնամով պիտի կատարուին դիւրամատչելի պայմաններով, առանց ապառիկի։

Ե. ԹՈՐՈՍԵԱՆ և Ընկ.